

Miljøministeriet
Att: Sara Wæver Hagelund

Sendt på mail: sawah@mim.dk

Telefon 3324 4266
info@skovforeningen.dk
www.skovforeningen.dk

22. april 2022

Bemærkninger fra Dansk Skovforening til lovgennemgang – adgangsf forhold og enkeltstående træer

Dansk Skovforening fremsender hermed sine bemærkninger til de to udkast til rapporter, som er udarbejdet om adgangsf forhold og enkeltstående træer.

Dansk Skovforening ønsker at bidrage konstruktivt til den iværksatte lovgennemgang af adgangsf forhold og enkeltstående træer.

Bemærkninger til lovgennemgang – bedre adgangsf forhold

Dansk Skovforeningen takker for muligheden for at kommentere på udkastet til ovennævnte rapport. For at sikre et holdbart og bredt accepteret resultat af processen mener vi, at det er væsentligt at inddrage konkrete erfaringer, analyser af samfundsudviklingen og interessenterne på området.

Desværre oplever vi ikke efter at have modtaget det første udkast til en rapport og deltaget i møde i ministeriet den 5. april 2022, at den igangværende proces med lovgennemgangen på adgangsområdet er udtryk for en tilstrækkelig interessentinddragelse, ligesom vi heller ikke oplever, at der er gennemført en tilstrækkeligt tilbunds gående analyse af området i den foreliggende rapport.

Lovgivningen på adgangsområdet er kompleks og berører en lang række af interessenterne på forskellig vis. Det vil derfor være værdifuldt for resultatet at få en god og grundig dialog forud for et konkret arbejde med reglerne og andre tiltag, der skal give bedre oplevelser i naturen. Det opfatter vi, at der er bred enighed om blandt alle interessenter.

Vi opfordrer derfor i lighed med de øvrige organisationer til, at miljøministeren nedsætter en arbejdsgruppe bestående af organisationer og myndigheder, der kan drøfte relevante spørgsmål om adgang til naturen, herunder regelsættet.

Vi vil i det følgende først komme med en række overordnede betragtninger og kommentarer til rapporten. Herefter vil komme med konkrete bemærkninger til rapportens enkelte afsnit.

Overordnede betragtninger

Disponering af materialet

Det er positivt, at materialet indeholder en grundig gennemgang af adgangsreglernes tilblivelse og historik og af de diskussioner og afvejsninger af forskellige hensyn, som er sket gennem årene. Den historiske gennemgang viser netop, at mange af de spørgsmål, som aktuelt rejses, er overvejet tidligere, bl.a. af Adgangsudvalget i 2001. De tilpasninger og afvejsninger af forskellige hensyn, som er sket gennem årene, er efter Dansk Skovforenings opfattelse fortsat relevante. Det handler om at respektere den private ejendomsret, om privatlivets fred og hensyn til natur og dyreliv.

Den private ejendomsret og frivillige aftaler

Den private ejendomsret er en grundlæggende præmis i vores samfundsmodel. Overfor dette har man i 1969 i Naturfredningsloven afvejet en almen interesse, der handler om at kunne færdes i naturen, herunder i private skove. Dansk Skovforening mener, at det må og skal være et udgangspunkt, at ejernes interesser respekteres. Vi finder ikke, at der er et behov for at udvide adgangen til de private skove, men erkender at reglerne kan være udviklede at kommunikere og forstå, og der kan derfor med fordel ses på, hvordan lovgivningen kan formuleres tydeligere og en opdatering af vejledningen i forhold til samfundsudviklingen. Udvidelse af den nuværende adgang bør kun ske med udgangspunkt i frivillighed og frivillige aftaler, som den enkelte ejer kan indgå i samarbejde med naboer, lokalsamfund, foreninger mv. og alt efter hvad lokale forhold tilsiger. Samarbejde og frivillighed bør være bærende principper.

Et eksempel på frivillige aftaler er den aftale, der nyligt er indgået mellem Faxe Kommune og Bregentved Gods om benyttelse af Nordskoven.

Der er ikke et folkeligt ønske om udvidet adgang

Danskerne oplever generelt stor tilfredshed med adgangen til naturen. Ifølge tal fra en befolkningsundersøgelse, som Dansk Skovforening har fået foretaget november 2021 sammen med Landbrug & Fødevarer, så er 87 procent af de adspurgte enten meget tilfredse eller tilfredse med deres adgang til naturen, herunder skoven. Det er en stigning på 5 procentpoint siden sidste måling ultimo 2020. Stigningen skyldes formentlig corona-nedlukningerne, og dermed er sammenfaldende med, at flere danskere benyttede deres adgang til naturen.

Dansk Skovforenings befolkningsundersøgelse viser også, at der ikke er opbakning til at udvide adgangen til private skove, hverken for færdsel om natten eller uden for veje og stier.

Undersøgelsens resultater vedlægges som bilag 1.

Undersøgelsen viser samlet set, at der ikke er et oplevet folkeligt behov for øget adgang. Danskerne er meget tilfredse med den adgang til naturen, de allerede har.

Aktuelle udfordringer – større publikumspres

Det er Dansk Skovforenings opfattelse, at de nuværende udfordringer på adgangsområder handler om øget publikumspres, konflikter og oplevelser af manglende hensyntagen mellem brugergrupper. I forlængelse heraf er der behov for relevant og effektiv kommunikation og skiltning til brugerne. Danskerne har fået mere fritid og flere ressourcer til at udøve fritidsaktiviteter. Det er ingen grund til at tro, at udfordringen med mange og forskellige brugere vil blive mindre i de kommende år.

Dansk Skovforenings befolkningsundersøgelse (bilag 1) bekræfter det, som mange oplever, nemlig at særligt motionister på mountainbikes udgør en udfordring i skovene. Her er der behov for et særskilt fokus.

Behovet er styring af adgang – ikke udvidet adgang

Det er Dansk Skovforenings opfattelse, at det aktuelle behov er, hvordan vi håndterer adgangen til skovene, og ikke hvordan adgangen udvides yderligere. Vi mener også, at det er her den politiske interesse for adgangen til skov og natur med fordel kunne fokuseres.

Udfordringen med publikumspres understreger behovet for at tydeliggøre reglerne. Det betyder også, at organiserede aktiviteter, uanset om kommunikationen til deltagerne sker gennem sociale medier eller foreninger, fortsat bør kræve ejerens tilladelse. (forslag 1, kapitel 7). I stigende grad oplever vi, at det er skovejeren, som skal sikre, at én brugergruppes aktiviteter ikke går ud over andre brugere.

Danskerne mangler kendskab til reglerne

Medlemmerne af Dansk Skovforening oplever store udfordringer med forståelse og kendskab til adgangsreglerne.

I den befolkningsundersøgelse, som Dansk Skovforening har fået foretaget november 2021 (Bilag 1), fremgår det, at et flertal af de adspurgte ikke mener (51 procent), at der nok om oplysning om reglerne for at færdes i skovene eller andre steder i naturen. 21 procent svarer ja til, at der er nok oplysning.

Kommunikation til brugerne skal forbedres, herunder skiltning

I forbindelse udvidelsen af adgangen til de private skove i 1969 blev en skilteordning med offentligt betalte adgangsskilte for private skove etableret. Miljøministeren har varslet, at der ikke bliver afsat yderligere midler til ordningen. Kun det resterende lager af skilte vil blive distribueret til skovejere, og der vil ikke blive produceret flere skilte. Det står i kontrast til bevillingen på 7,5 mio. kr. til skiltning og kommunikation i de nye nationalparker.

Dansk Skovforening anerkender, at der kan være et behov for en ændring af privatskovsskiltet. Vi ønsker, at der udarbejdes en afløser til det nuværende grønne skovskilt, der effektivt kommunikerer adgangsregler, og at det fortsætter som en offentligt finansieret ordning. Et sådant skilt kan udgøre en standard, der - såfremt det løser informationsopgaven - mindsker behovet for opsætning af andre typer skilte.

Sideløbende med nye fysiske skilte er der brug for, at der etableres digital kommunikation til brugerne om adgangsregler og god adfærd i naturen.

Det vil være naturligt at inddrage interessenterne i et fremadrettet arbejde, der forbedrer skiltning og kommunikation.

Detaljerede og uklare adgangsregler skal undgås

Der er fra andre organisationers side foreslået ændringer af adgangsreglerne, f.eks. adgang på udyrkede arealer i private skove (forslag 1, kapitel 5). Dansk Skovforening mener, at yderligere detailregulering risikerer at vanskeliggøre kommunikationen af reglerne yderligere. Det er der ikke brug for.

Publikumstryk og hensyn til dyreliv

Dansk Skovforening har i sine bemærkninger i dispositionen til lovgennemgangen påpeget, at der kan være modstridende hensyn, når det gælder publikums adgang til skovene og hensynet til dyrelivet og faunaen.

Ministeriet henviser til, at naturbeskyttelseslovens § 27 giver mulighed for at lukke arealer midlertidigt, og at kommunerne eller ministeren kan bestemme det, men at reglerne administreres restriktivt.

Der er ikke tvivl om, at højt publikumspres påvirker faunaen - ikke mindst de større pattedyr og fuglene - negativt. Dansk Skovforening mener, at det kan være fornuftigt at iværksætte en undersøgelse af, i hvor høj grad og i hvilke tilfælde friluftaktiviteter i skovene medfører en u hensigtsmæssig påvirkning af fauna og flora, sådan som ministeriet også nævner som en mulighed.

Løsningen vedr. adgang er nye tiltag – ikke nye regler

Det er Dansk Skovforenings anbefaling, at vi sikrer en hensigtsmæssig og fornuftig anvendelse af de eksisterende regler frem for at lave nye regler og udvidet adgang. Vi mener, at konkrete udfordringer på adgangsområdet løses med konkrete tiltag, og at lokale behov bedst løses gennem lokale aftaler frem for generelle nye regler.

Tiltag kan være nationale eller lokale, men det samarbejdende element må være det bærende. Dansk Skovforening mener, at der kan være fornuft i at etablere en ad hoc arbejdsgruppe, der overvejer adgangsspørgsmålene, herunder regelsættet, som nævnt ovenfor i indledningen.

Bemærkninger til de enkelte kapitler

Kapitel 5: Færdsel i skov

Afsnittet gennemgår kort de særlige adgangsregler, der gælder for offentlighedens adgang til skove, for derefter at gå direkte til forslag indsendt fra forskellige interessenter. Dansk Skovforening savner en egentlig analyse fra Miljøministeriet af de barrierer og utilsigtedes begrænsninger, der findes for skovene. Vi opfordrer endvidere ministeriet til at opveje fordele og ulemper ved den eksisterende lovgivning i analysen, fremfor udelukkende at fokusere på barrierer og begrænsninger.

Dansk Skovforening har løbende undersøgt skovejernes oplevelser af befolkningens adgang til skovene, senest i forbindelse med Corona-pandemien. Skovejernes oplevelser er, at de nuværende adgangsregler er tilstrækkelige for at sikre en balance mellem benyttelse, beskyttelse og ejernes mulighed for at koordinere aktiviteter i skoven. Særligt muligheden for at koordinere aktiviteter, der kræver ejernes tilladelse, værdsættes højt af ejerne. Generelt opleves ikke et pres fra brugere om øget adgang. Særlige ønsker til brugen af skoven ud over det tilladte varierer meget lokalt, og generelt oplever skovejerne en god dialog med skovgæster med særlige ønsker.

Under pandemien har skovejerne oplevet en markant stigning i antal besøgende, dog med lokale forskelle. Særligt i skove tæt på byerne var presset højere gennem hele perioden. Det skabte i perioder meget stressende forhold for vildtet og øgede konflikter mellem brugergrupperne.

Der kom mange nye gæster ud i skovene under pandemien, som ikke var vant til at færdes i naturen, og skovejerne oplevede derfor også flere overtrædelser af adgangsreglerne. Langt hovedparten af skovgæsterne overholder dog reglerne, men de få, der ikke gør, skaber frustration hos ejerne og skaber også tit konflikter mellem skovgæsterne.

Skovejeren oplever særligt, at gæsterne medbringer løse hunde, og at gæsterne færdes uden for vej og sti, typisk for at skyde genvej til andre stier og veje. Også henkastning af affald i skoven og kørsel på mountainbike uden for veje og stier, hvor cykling er tilladt, opleves som et problem mange steder.

Mødet med løse hunde og cykling med MTB er problemer, som andre gæster oplever udfordrende i forbindelse med deres skovture jf. befolkningsundersøgelsen (bilag 1). Dansk Skovforening ønsker derfor at problemstillingerne med løse hunde og cykling med MTB adresseres i analysen.

I forhold til problemstillingen med MTB-cykling – både gener for andre brugere ved lovlig færdsel og ved ulovlig færdsel uden for veje og stier, hvor cykling er tilladt - har vi tidligere i dialog med Miljøstyrelsen forsøgt at finde en løsning på. Mange ejere ønsker at etablere særlige spor eller områder til MTB-brugeren, men den eksisterende lovgivning forhindrer, at spor i skoven kan forbeholdes MTB-brugere, og derved giver det ikke en løsning for hverken ejeren eller de andre skovgæster, der føler sig generet. Endvidere giver den nuværende lovgivning ikke mulighed for at nedlægge sådanne spor igen, hvis de ikke længere anvendes eller ønskes i skoven. Vi har præsenteret vores forslag til en lovændring, som vil give skovejerne denne mulighed, for ministeren tilbage i 2018.

Helt overordnet mener vi, at en bedre naturoplevelse for skovgæsterne i skoven hænger uløseligt sammen med bedre oplysning og kommunikation af reglerne og ejernes fortsatte mulighed for at koordinere særlige ønsker til brug af skoven ud over den almindelige fredelige skovtur.

Nedenfor gives bemærkninger til de forskellige forslag til udvidelse af adgangen i skov og løsningsmuligheder beskrevet i notatet. Overordnet set savner vi konsekvensanalyser af de stillede forslag.

Forslag 1: Genovervejelse af skovbegrebet

Vi har svært ved at få øje på det praktiske problem, som fremhæves af Friluftsrådet omkring skovbegrebet og dermed behovet for at ændre det. Friluftsrådet henviser til den ændrede drift i staten, hvor der nu etableres naturnationalparker og mere urørt skov, hvor arealerne skal udvikle sig mere naturligt, hvorved at der fremkommer flere udyrkede arealer. Men på statens arealer er der adgang – også til de udyrkede arealer i skoven. Reglerne om at der kun er adgang på veje og stier gælder private skove. Her vil det, som det bemærkes i notatet, betyde en udvidelse af adgangen på private arealer, såfremt der gives adgang på udyrkede arealer i skov.

Vi er enige i Ministeriets bemærkning om, at en ændring ikke har nogen effekt i offentlige skove, og at den praktiske effekt af en sådan ændring vil være begrænset i private skove, hvis ikke de udyrkede arealer grænser op til stier og veje.

Ministeriet angiver, at en generel udvidelse af adgangen til private skove kan medføre en videre begrænsning i ejernes mulighed for at råde over arealerne, hvilket vi er enige i. Vi mener dog, at det bør fremgå, at det er et indgreb i ejernes rådighedsret (som det er beskrevet som i afsnit 6.3 omkring konsekvens ved adgang til bræmmer langs vandløb). En udvidelse, hvor der gives lov til adgang på udyrkede arealer i skoven, vil endvidere risikere at invitere til ulovlig færdsel uden for vej og sti i tilstødende bevoksninger.

Lysåbne udyrkede arealer i skoven er vigtige for både biodiversiteten og vildtet, der fouragerer på arealerne. Øget færdsel på disse arealer vil give en øget forstyrrelse og betyde nedgang i blandt andet jagtværdien. Det vil motivere skovejerne til ikke at fastholde de udyrkede arealer, men i

stedet plante flere arealer til. Samtidig vil en udvidelse af adgangen yderligere begrænse ejerens mulighed for at koordinere færdslen. Dansk Skovforening ønsker derfor ikke denne ændring.

Forslag 2: Adgang til lettilgængelige arealer

DN har foreslået, at adgangsreglerne for privat skov bør lempes, dog således at den rekreative udnyttelse af skovene over for hensynet til naturværdier og biodiversitet meget nøje afbalanceres, så skovene fortsat kan rumme et naturligt dyre- og planteliv. DN argumenterer for deres ønske om lempelser med, at fordi der er dårlige adgangsforhold uden for skovene, skal der gives øget adgang i skovene.

Det finder vi ikke er et holdbart argument. Langt hovedparten af danskerne ser ikke et behov for øget adgang til skovene, og vi er enige med ministeriets overvejelser om vanskeligheden i at definere lettilgængelige arealer, ligesom det vil være vanskeligt at kommunikere og administrere.

I adgangsudvalget blev aftalt den såkaldte anemoneregel, hvor skovejerne anbefales at acceptere færdsel i umiddelbar nærhed af vej og sti, fx for at plukke anemoner eller holde picnic i kanten af vejen. Det er vores opfattelse, at det efterleves og fungerer fint i praksis, og vi kan ikke se behovet at fastsætte en egentlig meter-grænse, som er foreslået som en konkret løsning.

Forslag 3: Adgang hele døgnet

DN har angivet et ønske om adgang til private skove hele døgnet uden en nærmere begrundelse. Dansk Skovforening mener ikke, at der er ændret i forudsætningerne beskrevet af Adgangsudvalget i 2001 i forhold til at udvide færdslen i de private skove hele døgnet. Her lagde udvalget vægt på hensynet til forebyggelsen af krybskytteri og til at give faunaen fred.

Det er ligeledes ikke et generelt ønske fra befolkningen, at der gives ret til færdsel i de private skove om natten.

Forslag 4: Begrænsning af adgang

Vi har fremsat et ønske om, at der gives bedre muligheder for at lukke dele af skove af eller begrænse færdslen i perioder, hvor dyrelivet kan have behov for fred. Fx i yngleperioder eller andre perioder hvor vildtet er følsomme over for forstyrrelser. Ministeriet beskriver muligheder der allerede eksisterer, herunder fredningsmuligheden. Det bør her bemærkes, at fredningsinstrumentet ikke kan anvendes direkte af private ejere.

Kapitel 6: Færdsel på udyrkede arealer.

Det er foreslået, at adgangen til de udyrkede arealer øges ved at give adgang langs bræmmer og vandløb, samt langs levende hegn. Vi savner en analyse af et behov for denne udvidelse, samt en konsekvensvurdering. En udvidelse af adgangen vil medføre et indgreb i ejerens rådighedsret, men vil også medføre øget forstyrrelse af flora og fauna.

Vi savner endvidere, at andre løsningsmodeller end lovændringer beskrives. Fx muligheden for at indgå frivillige aftaler om stiforløb, ligesom at kommunernes mulighed for at eksproprierer til stiforløb ikke er nævnt.

Kapitel 7: Organiserede aktiviteter i skov og på udyrkede arealer

Organiserede aktiviteter i skoven har generelt været stigende, og skovejerne oplever særligt tæt på byerne, at lokale udnyttede skoven som kullise for deres erhvervsmæssige arrangementer, uden at der indhentes den krævede tilladelse. Det er formentlig ofte et udtryk for manglende viden om reglerne, og vi mener at problemstillingen vil kunne løses ved bedre oplysning og forståelse af reglerne for organiseret brug.

Forslag 1: Genovervejelse af skelnen mellem organiseret og uorganiseret færdsel og klarhed i reglerne

Dansk Skovforening kan ikke forstå Friluftsrådets argumentation om, at en familie på tur kan være sammenlignelig med grupper af organiserede aktiviteter. Selvom de giver samme slid, er det forudsætningerne for lovgivningen, der er afgørende her. Ministeriet gennemgår her fint den historiske udvikling og grundlaget for offentlighedens adgang til naturen. Her skrives *"Sondringen mellem organiseret og uorganiseret færdsel i naturbeskyttelsesloven, der også kommer til udtryk i adgangs bekendtgørelsens § 7, må således anses for at være udtryk for en række betragtninger omkring formålet og forudsætninger omkring adgangsreglerne, herunder det forhold, at reglerne alene er grundlag for adgang til den almindelige færdsel."*

Friluftsrådet angiver, at nye måder at organisere sig på giver grundlag for at gennemføre en grundig analyse af området. Spontane eller selvorganiserede aktiviteter er også organiserede, uanset hvilket medie der er brugt til at samle deltagerne. Hvis man samler en større gruppe mennesker, er det organisering. Vi kan derfor ikke se et behov for at skelne i forhold til, om organiseringen er spontan eller selvorganiseret.

Dansk Skovforening finder fortsat, at det er rimeligt, at der skal søges tilladelse, hvis aktiviteter involverede mange deltagere. Der er her et hensyn til øvrige brugere og til publikumstryk, som skal varetages, ligesom at det giver ejeren mulighed for at koordinere aktiviteterne, således at alle brugere får gode oplevelser.

Det vil i højere og højere grad blive nødvendigt at vægte hensyn mellem brugergrupper. I de private skove vil det være ejeren, der bedst vil kunne tage det hensyn.

Vi ser derfor ikke umiddelbart et behov for at ændre reglerne for organiserede aktiviteter, men ser positivt på forslaget om, at de overordnede regler i bekendtgørelsen bør flyttes til lovens tekst, så udgangspunktet for organiserede aktiviteter fremgår klart af lovens ordlyd frem for lovbemærkningerne og adgangs bekendtgørelsen.

Kapitel 8: Færdsel på klitfredede arealer

Ingen bemærkninger.

Kapitel 9: Færdsel ad veje og stier i det åbne land.

I gennemgangen af reglerne for færdsel ad veje og stier savner vi gengivelser af reglerne for færdsel med hunde. Løse hunde er og har altid været et problem både for fugle og vildt, men også for andre brugere. Det vil være helt oplagt at lave en analyse af problemstillingen omkring løse hund og ændre reglerne, således at hunde i langt højere grad som udgangspunkt skal holdes i snor ved færdsel også i det åbne land.

Kapitel 10: Nedlæggelse af veje og stier

Det foreslås, at den nuværende anmeldeordning for nedlæggelse af veje og stier af rekreativ betydning i det åbne land ændres til en tilladelsesordning. Dansk Skovforening kan ikke umiddelbart støtte en ændring fra en anmeldeordning til en godkendelsesordning. Vi savner, at der laves en grundigere analyse af problemstillingen omkring administrationen af reglerne både i forhold til øget administrative byrder og omkostninger for myndigheder og lodsejere, inden de overvejes ændret.

Det beskrives for løsningsmuligheden at *”en ændring fra en anmeldelsesordning til en tilladelsesordning, hvor kommunens tilladelse skal indhentes, før en vej eller sti i det åbne land kan nedlægges, vil medføre, at den enkelte ejer skal afvente kommunens tilladelse til at nedlægge en vej eller sti – også i tilfælde hvor kommunalbestyrelsen ikke har indvendinger mod nedlæggelsen.”*

Konkret vil en ændring til en tilladelsesordning også medføre en klagemulighed, hvilket både vil forlægge sagsbehandlingen markant set fra lodsejerens synsvinkel og øge de administrative omkostninger for myndighederne. Det forhold er ikke beskrevet i notatet.

I forhold til genetablering af nedlagte kirkestier støtter Dansk Skovforening den foreslåede model med en frivillig ordning, hvor der gives mulighed for støtte til lodsejere, som frivilligt genetablerer nedlagte kirkestier af rekreativ betydning.

Kapitel 11: Midlertidig lukning af arealer

Muligheden for midlertidigt at lukke for færdsel i skovene og den restriktive praksis er beskrevet i afsnittet. Dansk Skovforening ønsker, at den restriktive praksis lempes, så der gives bedre muligheder for at lodsejere kan lukke dele af skove af eller begrænse færdslen i perioder, hvor dyrelivet kan have behov for fred. Fx i yngleperioder eller andre perioder, hvor vildtet er følsomme overfor forstyrrelser.

Kapitel 12: Håndhævelser

Afsnittet beskriver kort, hvem som har tilsyn med, at reglerne overholdes. Vi savner, at afsnittet også adresserer sanktionsmulighederne ved overtrædelser og udfordringerne omkring håndhævelse af reglerne.

De problemer, der oftest nævnes af både lodsejere og skovgæster, i forbindelse med adgangen til naturen er løse hunde, affald og MTB-kørsel. De skyldes ikke uklare regler, men snare manglende håndhævelsesmuligheder for ejerne. Sanktionsmuligheden for overtrædelse af reglerne er bøde. Private lodsejere kan ikke udstede bøder, men skal anmelde overtrædelser til politiet, som herefter kan udstede en bøde. Mange politikredse har dårligt kendskab til reglerne, og ejerne oplever det ofte som en svær proces.

Kapitel 13: Generelle problemstillinger og barrierer

13.1 Barrierer – Skiltning

Forslag 1: Øget tilsyn og kontrol.

Det foreslås af flere, at der skal være øget kontrol og tilsyn med skiltning. Det er ikke ressourcemæssig muligt for kommunerne at føre tilsyn med samtlige skilte. Vi finder, at det forsåt må være efter anmeldelse, at kommunen vurderer lovlighed af skilte.

Ministeriet bemærker, at en løsningsmulighed kan være at indsætte en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler om kommunernes tilsynsførelse. Hvis tilsynsførelsen skal strammes, så mener Dansk Skovforening, at kommunernes rolle bør bestemmes i loven og ikke gennem bemyndigelse til ministeren.

Forslag 2: Fælles standarder for skiltning

Dansk Skovforening ønsker, at der udarbejdes en afløser til det nuværende grønne skovskilt, der effektivt kommunikerer adgangsregler, og at det fortsætter som en offentligt finansieret ordning. Et fælles og ensartet gennearbejdet skiltekoncept vil, såfremt det dækker behovet, mindske behovet for opsætning af andre typer skilte, herunder egne skilte om forbud. Det vil samtidig forhåbentlig mindske behovet for øget tilsyn med skiltning.

Angående ministeriets forslag A: Generelt er det urimeligt at forhindre borgere i at opsætte egne skilte, så længe de er lovlige. Regler, der tager udgangspunkt i en "alt-andet-er-forbudt"-tilgang vil være i strid med den måde, vi normalt lovgiver og udsteder regler på/legalitetsprincippet.

Angående ministeriets forslag B: Dansk Skovforening vil gerne være med til at se på, om skiltevejledningen kan gøres tydeligere.

Forslag 3: Forhåndsgodkendelse af skilte

Det vil være en stor og u hensigtsmæssig ressourcemæssig belastning af både kommuner og politi, hvis samtlige forbudsskilte skal godkendes. Dansk Skovforening bakker op om de bemærkninger, ministeriets har gjort til dette punkt.

13.2 Regulering af adgang til naturen

Dansk Skovforening er ikke enige med Friluftsrådet i, at afvejning af hensyn i forhold til adgang er udtryk for en forældet tankegang, eller at regler som er fastlagt i sidste århundrede, nødvendigvis er forældede.

Forslag 1: opdeling mellem eksisterende adgangsbestemmelser (arealer)

Opdeling i forskellige arealtyper er historisk betinget og et resultat af mange forskellige afvejn timer, som også fremgår af ministeriets overvejelser. Dansk Skovforening mener, at det fortsat er relevant med en opdeling og ser ikke et behov for en ændring af dette. Såfremt det overvejes ændret, er vi enige i at det vil kræve en grundlæggende genovervejelse af reglerne om opdeling baseret på en inddragelse af interessenter og afvejning af mellem beskyttelse, forskellige former for friluftsliv, produktionsinteresse, privatlivets fred og ejerinteresser.

Forslag 2: Opdeling mellem eksisterende adgangsbestemmelser (ejerskab)

Det er Dansk Skovforenings holdning, at den private ejendomsret og privatlivets fred skal respekteres. Derfor er der forskellige regelsæt for privat skov og offentlig skov. Det skelnen skal opretholdes, fordi den private ejendomsret er en grundlæggende præmis for den måde, vores samfund er skruet sammen på, og fordi der allerede er god adgang til de private skove.

Danskerne er meget tilfredse med den adgang, de har til naturen, som anført ovenfor, og som det fremgår af Dansk Skovforenings befolkningsundersøgelse vedlagt i bilag 1.

Der er ikke et folkeligt ønske om øget adgang til skovene. Heller ikke når det gælder adgangen til at færdes uden for vej og sti eller om natten. Argumentet for at udvide adgangen til de private skove og gøre yderligere indgreb i den private ejendomsret er ikke til stede.

Forslag 3: Regler for institutionelle ejere

Dansk Skovforening erklærer sig enig i ministeriets overvejelser. Ejendomme vil typisk være beboet af privatpersoner uanset ejerform, personlig ejet eller selskab. Den skelnen, som Friluftsrådet forsøger at indføre, har ingen praktisk relevans.

Forslag 4: Adgang til arealer, der modtager offentlig støtte mv.

Dansk Skovforening mener ikke, at offentlig støtte bør indskrænke ejerens rettigheder, ligesom offentlig støtte ikke begrænser rettigheder helt generelt. Hvis der er givet støtte, er den givet med henblik på løsning af en bestemt naturmæssig opgave, som ejeren løser mod betaling.

Øgede krav om adgang i forbindelse med offentlig støtte vil givet betyde et væsentlig fald i søgningen til ordningerne.

Forslag 5: Nedsættelse af et adgangspolitisk udvalg

Dansk Skovforening deltager gerne i et udvalg, hvor spørgsmål om adgangen til naturen kan drøftes. Det kan være særlige udfordringer, konkrete tiltag, løsninger eller spørgsmål der vedrører regelsættet.

13.3 Barrierer – indviklet og uigennemskuelig lovgivning mv.

Forslag 1: Oplysningskampagner og bedre kommunikation

Som Dansk Skovforening også har gjort gældende ovenfor, så er der brug for mere borgerrettet kommunikation om adgang og adgangsreglerne. Der brug for skiltning, og der er brug for digital information herunder de steder, hvor borgerne i forvejen søger information om natur og ture i

naturen. Der er brug for, at der fortsat er en offentlig finansiering af og involvering i formidlingen af adgangsreglerne.

Dansk Skovforening støtter derfor ministeriets bemærkning om, at der i højere grad er brug for at rette formidling mod den almindelige befolkning.

Forslag 2: Forenkling af regelsættet for adgang til naturen

Regelsættet vedr. adgang er udtryk for en afvejning af hensyn. Som det allerede er gjort gældende, er det Dansk Skovforenings opfattelse, at den nuværende adgang er passende, og at der er god adgang til naturen i Danmark. Ændring af reglerne, der udvider adgangen til de private skove og indskrænker skovejernes muligheder for at råde over deres skov, anser Dansk Skovforening for at være en grundlæggende ændring i den afvejning af hensyn, som hidtil har været bærende.

Dansk Skovforening bifalder dog en gennemgang af lovgivningen og vejledningen, så de nuværende regler kan gøres tydeligere.

13.4 Barrierer - Sikring af og kendskab til NST's praksis mv.

Ingen bemærkninger.

13.5 Barrierer- Friluftaktiviteters påvirkning af naturen

Forslag 1

Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger er relevante. Det er efter Dansk Skovforenings mening relevant at igangsætte en undersøgelse af, i hvilket omfang udvalgte friluftaktiviteter medfører en u hensigtsmæssig påvirkning af fauna og flora.

Forslag 2:

Regulering af konflikter og brugerinteresser relaterer sig den generelle informationsopgave, som efter Dansk Skovforenings opfattelse i højere grad bør varetages, og til fastholdelse af ejernes mulighed for at kræve tilladelse til forskellige typer af arrangementer. Der er en særlig udfordring med mountainbikes, som det også fremgår af den vedlagte undersøgelse (bilag 1). Det er en udfordring, som både myndigheder og organisationer bør forholde sig til hvordan håndteres. Se også vores bemærkninger til kapitel 5.

Bemærkninger til rapporten om enkeltstående træer

Dansk Skovforening finder, at rapporten omkring muligheder for at beskytte enkeltstående træer uden for skovene savner en bedre analyse af problemstillingen og hvilke værdier, der ønskes beskyttet, så det er klarere, hvilken opgave der ønskes løst.

På den måde vil beskrivelsen af de eksisterende muligheder for at beskytte enkeltstående træer og fremtidige løsningsmuligheder blive mere fokuseret. Endvidere savnes en egentlig konsekvensvurdering af de foreslåede løsninger.

Rapporten omhandler kun en gennemgang af lovgivning på Miljøministeriets område. Der er mange andre ressortområders lovgivning, der også har indflydelse på beskyttelse af enkeltstående træer uden for skovene fx Biomassehåndbogen i forhold til bæredygtighedskrav ved brug af træbiomasse, Planloven i forhold til kommunernes planlægning etc. Selvom det ikke vil være områder, der kan løses inden for Miljøministeriet, bør det alligevel fremgå, hvilke beskyttelsesmuligheder der er på andre ressortområder, for at give et komplet billede.

Konkrete bemærkninger til rapporten

Definition

Af afsnit 1 fremgår det af rapporten, at der ved enkeltstående træer forstås beskyttelsen af et træ, der står alene i landskabet, eller indgår i en mindre mængde af træer såsom levende hegn eller træækker. Det fremgår dog i den videre rapport, at der også tænkes på større træer i byerne. Det bør defineres tydeligere, hvilke enkeltstående træer rapporten omhandler.

Afsnit 4.1: Fredning som instrument

I afsnit 4 er fredningsinstrumentet beskrevet. Dansk Skovforening mener, at fredningsinstrumentet, som det fungerer i dag, vil være meget administrativt tungt at anvende i forhold til at løse opgaven generelt. Vi kan ikke anbefale, at der satses på denne løsning.

Afsnit 4.5: Kortlægning af eksisterende beskyttede træer

Kortlægning af eksisterende beskyttede enkelttræer vil synliggøre omfanget. En generel kortlægning af naturmæssigt værdifulde træer uden for skovene ud fra nærmere fastsatte kriterier kan overvejes, på samme måde som registrering af naturmæssig særligt værdifuld skov (§ 25 i skovloven). Det er dog væsentligt, at det følges op af mulige positive incitamenter til at beskytte træerne, og at en sådan kortlægning ikke fører til en generel erstatningsfri regulering.

Afsnit 4.6: Beskyttelse af gamle træer i naturbeskyttelsesloven

Dansk Skovforening finder ikke, at en generel fredning af gamle træer over en vis alder, som foreslået af DN, vil være operationel. Det vil skabe en masse unødigt bureaukrati, hvis ejerne hver gang de har behov for at beskære eller fælde et træ, der udgør en risiko, skal have tilladelse af myndighederne. Dansk Skovforening er tilhængere af positive incitamenter og oplysning til fremme af biologisk værdifulde træer i både skoven og det åbne land frem for at løse problemstillingen gennem generel regulering.

Vi opfordrer til, at rapporten om enkeltstående træer igen bearbejdes af ministeriet, og at organisationerne derefter igen får adgang til at komme med bemærkninger til den bearbejdede version.

Indholdsfortegnelse:

Bemærkninger fra Dansk Skovforening til lovgennemgang – adgangsforshold og enkeltstående træer	1
Bemærkninger til lovgennemgang – bedre adgangsforshold	1
Overordnede betragtninger	2
Disponering af materialet	2
Den private ejendomsret og frivillige aftaler	2
Der er ikke et folkeligt ønske om udvidet adgang	2
Aktuelle udfordringer – større publikumspres	3
Behovet er styring af adgang – ikke udvidet adgang	3
Danskerne mangler kendskab til reglerne	3
Kommunikation til brugerne skal forbedres, herunder skiltning	4
Detaljerede og uklare adgangsforsregler skal undgås	4
Publikumstryk og hensyn til dyreliv	4
Løsningen vedr. adgang er nye tiltag – ikke nye regler	5
Bemærkninger til de enkelte kapitler	5
Kapitel 5: Færdsel i skov	5
Kapitel 7: Organiserede aktiviteter i skov og på udyrkede arealer	8
Kapitel 8: Færdsel på klitfredede arealer	8
Kapitel 9: Færdsel ad veje og stier i det åbne land	9
Kapitel 10: Nedlæggelse af veje og stier	9
Kapitel 11: Midlertidig lukning af arealer	9
Kapitel 12: Håndhævelser	9
Kapitel 13: Generelle problemstillinger og barrierer	10
13.1 Barrierer – Skiltning	10
13.2 Regulering af adgang til naturen	10
13.3 Barrierer – indviklet og uigennemskuelig lovgivning mv.	11
13.4 Barrierer - Sikring af og kendskab til NST's praksis mv.	12
13.5 Barrierer- Friluftsaaktiviteters påvirkning af naturen	12
Bemærkninger til rapporten om enkeltstående træer	13
Konkrete bemærkninger til rapporten	13
Definition	13
Afsnit 4.1: Fredning som instrument	13

Afsnit 4.5: Kortlægning af eksisterende beskyttede træer.....	13
Afsnit 4.6: Beskyttelse af gamle træer i naturbeskyttelsesloven	13